

ההסתאודיט

מיספר הקורבנות שנהרגו עד הרגע הזה — 74 בכיטחה, ואולי עוד עשרות שלא נכללו גם כמניין הבלתיירשמי — לא היה אפשרי, אילו היה ברור לחיילים שמותר להרוג רק במצב של סכנה מוחשית לחייהם.

הנוסחות השונות — "כשלא נותרה ברירה נפתחה אש לעבר רגלי המתפרעים ונהרגו..." — "נורה בשעה שניסה לחטוף נשק מחייל" — "נורה בשעה שתקף חייל בסכין" — הן עלבון לאינטליגנציה. עובדה היא שאף חייל אחד לא נהרג ולא נפצע באופן חמור (למרבה המזל) בזמן שהקטל היומיומי הזה נמשך. אם בכל 85 ימי ההתקוממות לא הועמד אף חייל אחד לדין צבאי מהיר ונשפט ל-15 שנות מאסר, וגם לא ל-15 חודשימאסר, פירושו הדבר שהפיקוד הצבאי והפוליטי מביט במעשים אלה כסלחנות, ולמעשה מעודד אותם.

לחיילים יש אינטליגנציה חדים מאוד. הם יודעים היטב מה רצוי למפקדיהם ומה לא. יש דברים העוברים בשרשרת הפיקוד, מן הרמטכ"ל ועד לאחרון החיילים בשדה, מבלי שאיש יבטא אותם בפה מלא. יש פקודות אילמות. **ברור לחלוטין כי הפקודה האילמת היא: בסדר, חבריה. תירו. זה לא מזיק אם ייהרג אחד או שניים ביום. זה ילמד אותם!**

● הנער בחולצה הידוקה

דוא הדין, קל וחומר ועל אחת כמה וכמה, לגבי ההכאה. לא חשוב מה בדיוק אמר יצחק רבין, כאשר דיבר על "כוח, עוצמה ומכות". העולם כולו הבין היטב. והתוצאות מוכיחות שכל חייל הבין את הכוונה.

יצחק רבין נתן פקודה — בפה מלא או בחצי פה, במפורש או במרמז, אין זה חשוב כלל — לתפוס ערבים ולשבור להם את העצמות במכות. לפני הפגנה, באמצע הפגנה, אחרי הפגנה, ובלי כל קשר להפגנה.

החיילים הבינו זאת היטב, ועל כן נשברו עצמות של מאות בני-אדם, והוכו מכותירצה אלפים.

ואם אלפי חיילים הבינו את הפקודה כך, כך בדיוק, הרי זוהי הפקודה שניתנה — ולא חשוב כלל מה היה הנסח הירשמי.

זה לא היה אפשרי אילו היה אדם אחד — שרהביטחון, הרמטכ"ל, אלוף-הפיקוד — אוכר אי-פעם: זה אסור!

לאמור "זה אסור" אין פירושו — להגיד זאת במילים. במילים זה בוודאי נאמר לא-פעם, לתיפארת המליצה. אבל החייל יודע מה טיב המילים. הוא שומע גם מה שלא נאמר, וגם איך נאמר מה שנאמר. וברור לחלוטין, על פי התוצאות, כי שרהביטחון, הרמטכ"ל, אלוף-הפיקוד, מפקדהחטיבה וכן הלאה, כולם כאחד נתנו את ידם לאלה המרסקת.

שהרי אחרת, היו בתי-הכלא מתמלאים מומן במאות חיילים מרסקי-עצמות.

אחרי שהעולם הזדעזע מיספר האנשים והילדים שהוכו למוות, בא מיכתבו של הרמטכ"ל המזכיר שאסור להכות על הראש ובמקומות רגישים אחרים. כל חייל מבין מה פירוש הדבר: יש לרסק זרועות, יש לרסק רגליים, אך לא לרוצץ גולגולות ולהרוג במכות.

אחרי 80 יום התעורר אף היועץ המיפטי לממשלה והזכיר, בעדינות, שמיספר כה רב של "חריגים" הופך את החריגים לנורמה. אבל בצבא אפשרית "נורמה" רק כאשר היא באה על דעת המפקדים.

אחזרת אין היא יכולה כלל להיווצר. השבוע ראו מאות מיליונים כרחבי העולם כיצד מתעללים כמה חיילי-צה"ל בצורה מחרידה בשני צעירים שנלכדו בהפגנה, אחרי שנתעצרו. לפני כן ראו מאות-המיליונים נערים אחרים שקהל להם אותו הדבר בדיוק. "הנער בחולצה האדומה" (ראה יומן אישי) ורביס-רכים אחרים.

אלא שהפעם רזמו מחאות מכל העולם, שגרירי ישראל ועקו חמס, ואלוהי-הפיקוד עמרו מיצע התעורר. הוא חס למקום, ערך חקירה, הופיע על המיזק, דיבר על חריג והביח עונש.

איזה חריג? המיקרים האלה קרו מאות פעמים, אולי אלפי פעמים. הרצועה והגרה מלאים בספורים על כך. כל עיתונאי ומסקר את השטחים האלה יודע אותם. לא אחת הם גם צלמו, למרות שבדרך כלל מקפידים שוברי-העצמות לעשות את מעשיהם הרחק מן המצלמה.

ואכן, מתקבל הרושם כי מבצעי הזוועה הזאת יבואו על עונשם לא כל כך בגלל המעשה עצמו, אלא מפני שנהגו ברשלנות פושעת וביצע את הזוועה לעיני מצלמה. זהו הפשע שאינו נסלח.

אחריהם עמרו מיצע לא ידע כי בתחום האחריות שלו מביצעים פשעים אלה מדי יום, הרי אין הוא כשיר לשאת בסיקור, ויש להדריחו מייד. ואם האלוף ידע ושתק, וניער עתה רק בגלל הצילום וההד בעולם — בי אז הוא אחראי לכל המעשים, ויש להתייחס אליהם כאילו בוצעו על פני פקודות.

הטלוויזיה הישראלית הקרינה רק קטע קטן מן הכתבה שהוקרנה בעולם. זה היה מעשה-רמייה מחפיר כשלעצמו, מפני שלא נאמר לצופים כי אורי פורת ועושי-דברו העלימו את הקטעים העיקריים של הכתבה. אולם גם בקטע מצונזר זה נראו חיילי-צה"ל

המצטיינות ביותר של מילחמת-העצמאות (ובעינינו, אנשי-גיב"עתי, היתה החטיבה הטובה מכולן).

זה קרה מפני שטיפחנו בחטיבה זו רוח מיוחדת מאוד, הרוח של גיבעתי. העמדנו במרכז את האדם, את האדם הלוחם, את ערכו, את מחויבותו לחבריו ולחברה. לא נמשנו בפצוע בשדה, וטיפלנו במסירות גם בפצועי האוייב. לא היתה שינאה בליבנו. לא בזנו לאוייב. כיבדנו אותו.

את כל זה אמרנו כבר אז. אמרתי זאת בכשרות פלשת, ושימעון אבירן אמר זאת בהקדמה שכתב לספר זה.

כאשר פנו אלי באחרונה לתת יד להנחלת מורשת גיבעתי לחטיבה שהוקמה מחדש, נעניתי ברצון. חשבתי שזה חשוב.

על כן תוקפת אותי המת-זעם, כאשר אני רואה מה עושים לגיבעתי עכשיו, לאילו מעשים שפלים מנצלים את החטיבה, לאיזו תהום מדרדרים אותה.

אני רואה את הכומתה הסגולה של גיבעתי על ראשיהם של חיילים הנשלחים לעשות עבודה בווייה כקלגסים קולוניאליים.

ים דוהר בשבילי מתנהפליטים. ג'יפ קרבי, ועליו חיילי גיבעתי.

על מירקע-הטלוויזיה הם נראים דרוכים, מוכנים לקרב. העיניים רואות, והלב נחמץ.

פעם, לפני הרבה שנים, באמצע מילחמה ארוכה ונוראה, לא הרחק מאותו מקום, כתבתי שיר על הג'יפים של גיבעתי: ארבעה, ארבעה על הג'יפ הדוהר / ובוקע השיר מן הלב. / והכביש מתחתם מרקר ומומר / זה הכביש המוביל אל אויב. שום שיר לא ייתכב על המשימה הזאת של גיבעתי. שום שיר אינו בוקע מליבם של חיילים אלה. הכביש אינו מרקר מתחתם, והאוייב הוא נער בן 14.

שוועתי של שימטון שוב פשטו במרחב / ונשאו העולהב בליל / סעזה ועד נח שוב נשע זה הקרב / לחרות ישראל.

הקרב הנמשך עתה מעזה ועד רפיח, מג'נין ועד חברון — האם הוא לחרות ישראל?

● צה"ל — זה אנחנו!

לפני שאגש לכתוב דברים חמורים מאוד, אני רוצה להקדים הקדמה אישית, אף שצינתי דברים אלה לא-אחת בעבר. אינני רואה את עצמי עומד מול צה"ל. צה"ל בשבילי אינו גוף זה.

אני בשר מבשרו של צה"ל, וצה"ל נמצא בי, בתוכי.

ביום שבו נולד צבא-הגנה-לישראל, ביוני 1948, עמדתי בשדה כדרום ונשבעתי לו אמונים, יחד עם כל חבריי. אז כבר היינו "ותיקים", למודי-קרבנות באותו צבא מופלא שקם כמעט יש מאין, שלא נקרא עדיין צה"ל.

זכיתי במיספר האישי 44410. מותר לי לאמור: אני נמנה עם מייסדי החברה הזאת. אני בעל מניית-ייסוד. שילמתי עבורה בדם.

צה"ל אינו שייך ליצחק רבין. צה"ל אינו שייך לרמטכ"ל ולאלופים המשרתים בו כיום. אין זה רכושם הפרטי, אין זו אחוזתם.

צה"ל שייך לנו, לכולנו. אם יש לתבוע את עלבונו, אנחנו זכאים וחייבים לעשות זאת. שילמנו את מחיר הזכות הזאת, החובה הזאת.

מעולם לא הייתי פאציפיסט, ואיני פאציפיסט גם כיום. אני מאמין שמדינת-ישראל, מדינתנו, זקוקה לצבא חזק, יעיל ומוסרי. היא תהיה זקוקה לו גם כאשר תתגשם תוכנית-השלום שאני רוגל בה מאז 1948, לפחות במשך כמה שנים טובות. גם השלום הטוב ביותר זקוק לצבא חזק להגנתו, עד שיכה השלום שורשים איתנים בקרקע המציאות.

כשל אמונתו זו הוגדרתי לא פעם כמיליטריסט במחנה-השלום. היו שכינו אותי בכינויים חמורים עוד יותר. דבקתי בעמדותי. אני דבק בה גם עתה.

לכן אני נסער עתה. בי מה שקורה עכשיו הוא הרס צה"ל. לא רק מבחינה מוסרית, לא רק מבחינה הומאנית, אלא גם מבחינה צבאית פשוטה, כגוף לוחם המסוגל להגן על המדינה, על עצם קיומנו, בעיתות מילחמה ושלוש.

אנחנו מתקרבים לנקודה שבה לא תהיה עוד תקנה להרס זה. מי שאחרים לכך, פוליטיקאים וקצינים, יתנו את הדין לפני כס ההיסטוריה. אך מכך לא ניוושע.

לכן זהו הזמן להזדעק. לאמור את כל אשר יש לאמור, בלי כחל ושרק, בלא סגידה לפרות קדושות.

צה"ל שלנו אינו פרה קדושה. צה"ל שלנו אינו קדוש. צה"ל שלנו הוא גוף לוחם, זרוע-ההגנה של מדינת-ישראל. הוא מורכב מבני-אדם, בשר-ודם. וכך יש לדון בו ואותו.

● הרוח של גיבעתי

י עוד הערה אישית: איש-גיבעתי אני. אינני בא לקרש מיסגרות. גם לא מיסגרת של חטיבה.

אבל לא חוויתי ככה את המוטיב-הגדולות ביותר של חיי כאיש-גיבעתי. לחמתי בשורותיה, והייתי הביוגראף הבלתי-ירשמי שלה. בשדות פלשת 1948, הספר שהיקנה לי שם, ושההכנסות ממנו עזרו לי לממן את רכישת העולם הזה. היה מוקדש כולו לקרבות-הרוח, לאנשי החטיבה ולרוחה.

במילחמת-העצמאות לא היתה גיבעתי טסם חטיבה אחת מני רבות. היא היתה שונה מכל חטיבה אחרת. היא לא רמתה לחטיבות הפלמ"ח, אף שמפקדינו באו משם, והיא לא רמתה לחטיבות אחרות של חילה-השדה.

החטיבה היתה לא רק מיסגרת לוחמת, אלא גם מיסגרת חינוכית, מיסגרת חברתית.

גרמה לכך מותו המיוחדת של האיש שעמד בראשה, שימעון אבירן.

וגרם לכך ההרכב המיוחד של החטיבה, שבה התמוגו באופן מושלם ילדי-השמנת של צפון תל-אביב ובני-המצוקה של שכונות-הדרום, הצברים של מושבות הדרום וניצולי-השואה, ולאחר-מכן העולים הטרשים ממזרח-אירופה ומצפון-אפריקה. הם הפכו מיקשה אחת, עד כי נדמה בנגעים הגדולים כאילו כל החטיבה מגיבה כאיש אחד.

תעריבת מושלמת זו, שהתבטאה בכל מחלקה ובכל כיתה, לא מנעה מגיבעתי להיות אחת המוטיב-הגדולות החטיבות הלוחמות

אני שומע את הדברים הנאמרים על המירקע עליידי אנשים שהם, כנראה, מפקדים בגיבעתי. ואני רוצה לצעוק: הצילו את גיבעתי! הצילו את צה"ל!

● הפקודה האילמת: לירות

מי שאומר לחיילי צה"ל לירות כילדים בלתי-חמושים, מבצע פשע נגד צה"ל.

מי שאומר לחיילי צה"ל לרסק את עצמותיהם של בני-אדם במהלומות מכוונות, מבצע פשע נגד צה"ל.

מבין מאליו, ואל יישכח הדבר הרגעי: הפשע הראשון והעיקרי הוא נגד הקורבנות. פשע על עולה על כל הפשעים האחרים. הקורבנות אינם אובייקטים. הם בני-אדם.

אולם זהו גם פשע נגד הצבא, שפקודות אלה ניתנו לו.

איך נותנים פקודות? כל חייל יודע שיש הרבה דרכים למסור פקודה.

יש פקודה מפורשת בכתב. יש פקודה מפורשת בעל-פה. יש פקודה מרומזת, כשכל חייל יודע למה הכוונה. יש פקודה המתבטאת ביחס המפקדים למעשי החיילים. יש פקודה של מעשה. יש פקודה של מחדל.

יש פקודה הנאמרת בקול רם. יש פקודה אילמת. יתכן ששופט צבאי צריך להבחין בין סוגים שונים אלה של פקודה.

פקודה לגבי החייל עצמו, אין הבדל. אך שמיך של פסק כי חיילי צה"ל הבינו שהם צריכים לירות בנוסח, "רק בשצפופיה סכנה מיידית לחיי החיילים" הם בולשיט.